

KANSALLISEN BIOTALOUSPANEELIN KOKOUS 3

Aika: 25.3.2021 klo 11.00 – 12.30

Paikka: Teams

Osallistujat

Lintilä Mika	TEM, elinkeinoministeri, puheenjohtaja
Leppä Jari	MMM, maa- ja metsätalousministeri, puheenjohtaja
Palander Ulla	TEM, paneelin sihteeri
Asikainen Antti	Luonnonvarakeskus
Haaranen Tarja	YM
Hakkarainen Juha	MTK
Hering Frank	Kymenlaakson liitto
Herlevi Kari	Sitra
Hertsi Juha	Päijät-Hämeen liitto
Ilola Anne	Tapio Oy
Isomäki Ritva	Pohjois-Pohjanmaan liitto
Jaatinen Timo	Metsäteollisuus ry
Jääskeläinen Jari	Pohjois-Savon liitto
Kantor-Aaltonen Carmela	Suomen Bioteollisuus FIB
Karhunen Anna-Riikka	Kymenlaakson liitto
Kaukovirta Anu	Luonnonvarakeskus
Kauppinen Veli-Matti	Teollisuusliitto
Koipijärvi Terhi	Metsähallitus
Koljonen Teijo	Opetushallitus
Koskela Antti	STTK ry
Kostilainen Anniina	Sahateollisuus ry
Laitinen Teija	Clic Innovation Oy
Lappalainen Minna	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Laurila Juha	Rakennusteollisuus ry
Liimaatainen Anne	Opetushallitus
Lindell Pirita	Teknologiateollisuus ry
Manninen Jussi	VTT
Merivuori Kai	Sahateollisuus ry
Muukkonen Karoliina	Energiateollisuus ry
Nakari-Setälä Tiina	VTT
Nikola-Määttä Sanna	Kainuun liitto
Okkonen Lasse	Karelia ammattikorkeakoulu
Ollaranta Marika	Business Finland
Ollas Tarja	Tapio Oy
Pakarinen Outi	Keski-Suomen liitto
Paunio Mikko	STM
Pekkala Ilkka	Akava ry
Peltola Matti	Koneyrittäjät ry
Peltonen Petri	Alivaltiosihtööri
Pitkänen Sari	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Pohjola Mari	Etelä-Pohjanmaan liitto
Poutiainen Risto	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Raaska Laura	Suomen Akatemia
Salo Mikko	Akava ry
Seppälä Jyri	Suomen ympäristökeskus
Seppänen Sampo	Suomen yrittäjät ry
Sutinen Reima	TEM
Tanhuanpää Marleena	Elintarviketeollisuusliitto
Tasa Sari	TEM
Tikkanen Sarianne	Ympäristöministeriö
Tupala Krista	Satakuntaliitto
Vainio-Mattila Birgitta	MMM
Wallin Jyrki	MTK
Vehmaanperä Jari	Suomen Bioteollisuus FIB
Vehviläinen Anne	Maa- ja metsätalousministeriö
Vilenius Pia	Kemianteollisuus ry
Vuorinen Pekka	Rakennusteollisuus ry
Siika-aho Antti	TEM
Säkkinen Teppo	MMM

1. Kokouksen avaus, elinkeinoministeri Mika Lintilä
Puheenjohtaja Lintilä avasi kokouksen klo 11.00. Ministeri Lintilä nosti puheenvuorossaan esille biotalouden merkityksen kansantaloudelle ja talouden kasvulle sekä koronan jälkeisen talouden elpymiselle. Viime aikoina on myös tehty merkittäviä investointeja biotalousalalla. Biotalousstrategian päivityksellä pyritään edesauttamaan biotalouden arvonlisän nostoa. Ministeri Lintilä asettaa selvityshenkilön kartoittamaan metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä Suomessa. Suomen hyvä koulutus-, energia- ja jäteosaaminen luovat meille suuria taloudellisia mahdollisuuksia. Biotalousstrategian päivityksen ajoitus onkin nyt erityisen hyvä. Biotalousstrategian toimenpiteiden avulla rakennetaan uuden kestäväen kasvun eväitä niin kotimaassa, EU:ssa kuin kansainvälisesti. Biotalousella on vahva rooli, kun maailman taloutta jälleenrakennetaan koronan jäljiltä.
2. Biotalous ja oikeudenmukaisuus, maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
Biotalousstrategian päivityksen kolme läpileikkaavaa teemaa ovat kestävyys, oikeudenmukaisuus ja osallistaminen. Ministeri Leppä käsitteli puheenvuorossaan oikeudenmukaisuutta. Biotalous auttaa sekä hiilineutraalisuustavoitteen että sosiaalisen ja alueellisen oikeudenmukaisuuden edistämisessä. Yksi strategian päivityksen tavoitteista on vahvistaa biotalouden aluetaloudellista vaikutusta. Osa oikeudenmukaisuutta on myös perusoikeuksien, kuten omaisuuden suojan kunnioittaminen. Yksi tärkeä oikeudenmukaisuuden näkökulma on myös sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.
3. Biotalousstrategian päivityksen eteneminen, ylitarkastaja Ulla Palander, TEM

Biotalousstrategian päivitys etenee ohjausryhmän ja sihteeristön tiiviissä yhteistyössä. Tausta-aineistoa on kerätty runsaasti ja kirjoitustyö on aloitettu. Vuonna 2014 julkaistu on perusrakenteeltaan pitkälti relevantti, päivitystyössä keskitytyään ajantasaistamaan se vastaamaan nykytilannetta. Esitys on liitteenä pöytäkirjaan.

4. Biotalouspaneelin strategiatyöpajojen tulokset, markkinoinnin ja viestinnän asiantuntija Tarja Ollas, Tapio Oy
Tarja Ollas esitteli biotalouspaneelin helmi-maaliskuuussa pidettyjen neljän strategiatyöpajan tulokset. Niissä käsiteltiin visiota, strategisia päämääriä ja toimenpiteitä. Strategiatyöpajojen tulokset ovat liitteenä pöytäkirjassa.

5. Keskustelu

Puurakentaminen: Puurakentamisessa kysyntää maailmalla myös korkeiden rakennusten osalta. Tarve rakentaa markkinoiden kysyntään pientaloja, mutta edistettävä myös puukerrostalojen rakentamista sekä laitteiden/koneiden/teknologioiden vientiä ulkomaille sekä teknologioiden lisensiointia.

Bioenergia: Hyötysuhteen nosto läpi koko ketjun ja entistä suuremman osan biomassasta ohjaaminen materiaaleiksi. Bioenergiaan liittyen on myös hyvä, että työpajoissa tuli esille CO₂-talteenoton ja käytön mahdollisuudet energiantuotannon yhteydessä. Lähtökohtana on jalostusarvon nosto. Puhdas sähkö on tärkeää esim. tekstiilialalla. Bioenergian rooli lämmön tuotannossa ei katoa lähivuosina. Kun lämpöä saadaan tehtyä sivuvirroista, se on kannattavaa. Hukkalämpö tärkeää saada hyödynnetyksi.

Koulutus ja osaaminen: Biotalouskoulutuksen tuominen perusopetukseen. Investointi korkeakoulujan perustutkintokoulutukseen ja perustutkimukseen. Koulutuksessa on aukkoja. Muutoksia tehdään liian hitaasti toimintaympäristön muutoksiin nähden. Täydennyskoulutuksen tarve on suuri. Tutkimuksessa tiedon tuomisessa käytännön tasolle on haasteita.

Ennakoitavuus: Toimintaympäristön vakaus ja ennustettavuus tärkeitä. Meillä on hyvät lähtökohdat ja loistavat mahdollisuudet.

Digitalisaatio: 9 data-avaruuden osaa pitää kulkea Suomessa mukana. Siinä julkisella vallalla iso rooli. Auttaa kompleksisen kokonaisuuden, kuten biotalouden, hallintaa. Digitalisaatio hyökäyttöön. Metatieto saatava kulkemaan kaikissa tuotteissa.

Numeeriset tavoitteet: Tavoitteet numeroiksi ja euroiksi.

Reunaehdot: EU:n ilmastostrategian ja muiden biotalouteen liittyvien reunaehto-
huomioiminen strategiassa.

Sosiaaliset ja alueelliset vaikutukset:

Teknologia: Biotalousstrategiasta jäivät pois teknologia ja palvelut. Vuoden 2014 biotalousstrategiasta jäivät pois teknologia ja palvelut. Nyt tuotava paremmin esille teknologian vienti. Teknologia tuo enemmän työpaikkoja kuin häviää tehostamisen alta olevilta aloilta. Teknologiakehitys on yksi

painopiste, muuten ei saavuteta resurssitehokkuutta ja kilpailukykyä. Teknologiakehitys vie Suomea eteenpäin.

Talous: Suurille yrityksille on tarjolla rahoitusta ja pääsy jopa globaaleille rahoitusmarkkinoille. Pk-yritykset ovat usein väliinputoajia. Liikepankkien sääntely on lisääntynyt.

Taksonomia: EU-taksonomiasta voitaisiin saada tukea rahoitukseen. Pelko siitä, että metsätaloutta ei saada taksonomian piiriin. Ministeri Lintilä kertoi, että asia on huomioitu ja Suomi on aktiivinen tämän suhteen.

Tekstiiliteollisuus: Arvoketjun muodostaminen Suomeen on tärkeää.

EU-konteksti: Tämä huomioidaan päivityksessä.

Petri Peltonen, ohjausryhmän pj, kertoi omassa puheenvuorossaan, että strategia-prosessi on hyvin osallistava. Ohjausryhmässä käsitellään melkoista toiveiden tynnyriä ja intressien ristiaallokkoa, josta on löydettävä biotalouden ekologinen lokero. Ei käsitellä uudelleen niitä asioita, joita on käsitelty muissa strategioissa. Keskiössä on talous. Tarkastellaan sitä, miten julkisilla toimenpiteillä voidaan nostaa biotalouden arvoa kestävyuden antamista lähtökohdista. Strategiassa asetetaan mitattavia tavoitteita, jotka asettuvat arvonlisään. Reunaehdot ovat välttämättömiä kestävyuden lähtökohtia, mutta ei tuplata sitä, mitä on jo muissa strategioissa. Bioenergiaa katsotaan arvonlisän nostamisen kannalta. Erytisrahoitusta biotalouteen on vaikea löytää, mutta teollisuuspolitiikkaan liittyvät rahoituksen soveltuvat myös biotalouteen. Taksonomian osalta Suomeen kohdistuvat paineet lisääntyvät. Tärkeää on vahvempi kyky nostaa biotalouden merkitystä hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseksi.

Ministeri Lintilä totesi, että biotalouden mahdollisuudet ovat merkittävät. Meillä on hyvä aika valmistella asioita eteenpäin siihen tilanteeseen, kun koronasta päästään eroon.

6. Kokouksen päättäminen
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.20